

NOVÁ LEGISLATIVA ODPADOVÉHO A OBĚHOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ S VAZBOU NA PROVOZ SKLÁDEK ODPADŮ V ČR

Jan Maršák

Odbor odpadů

Ministerstvo životního prostředí

17. Workshop o oběhovém hospodářství a skládkování

Žitava - Liberec

On-line konference

3. listopad 2021

NAKLÁDÁNÍ S KOMUNÁLNÍMI
ODPADY V ČR
2020

PRODUKCE A NAKLÁDÁNÍ S KOMUNÁLNÍMI ODPADY 2009 - 2020

Komunální odpady	PRODUKCE	VYUŽITO	Z toho MATERIÁOVĚ VYUŽITO	Z toho ENERGETICKY VYUŽITO	ODSTRANĚNO	Z toho SKLÁDKOVÁNÍ	JINÉ NAKLÁDÁNÍ
Rok 2009	5,3 mil. t	29 %	23 %	6 %	64 %	64 %	7 %
Rok 2010	5,4 mil. t	33 %	24 %	9 %	59 %	59 %	8 %
Rok 2011	5,4 mil. t	42 %	31 %	11 %	55 %	55 %	3 %
Rok 2012	5,2 mil. t	42 %	30 %	12 %	54 %	54 %	4 %
Rok 2013	5,2 mil. t	42 %	30 %	12 %	52 %	52 %	6 %
Rok 2014	5,3 mil. t	47 %	35 %	12 %	48 %	48 %	5 %
Rok 2015	5,3 mil. t	47 %	36 %	11 %	47 %	47 %	6 %
Rok 2016	5,6 mil. t	50 %	38 %	12 %	45 %	45 %	5 %
Rok 2017	5,7 mil. t	50 %	38 %	12 %	45 %	45 %	5 %
Rok 2018	5,8 mil. t	51 %	39 %	12 %	46 %	46 %	3 %
Rok 2019	5,9 mil. t	53 %	41 %	12 %	46 %	46 %	1 %
Rok 2020	5,7 mil. t	51 %	39 %	12 %	48 %	48 %	1 %

Zdroj: ISOH, MŽP

Pozn. Data jsou zpracována podle platné metodiky pro daný rok – „Matematického vyjádření výpočtu soustavy indikátorů odpadového hospodářství“.

Cíle recyklace komunálních odpadů: 55%/2025; 60%/2030; 65%/2035

Cíle pro skládkování komunálních odpadů: 10%/ 2035

ZPŮSOBY NAKLÁDÁNÍ S KOMUNÁLNÍMI ODPADY 2012 - 2019

Tab. 2.6.1.11 Vybrané způsoby nakládání s komunálními odpady a jejich podíl na celkové produkci komunálních odpadů, 2012–2019

Způsob nakládání	2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019	
	t	%	t	%	t	%	t	%	t	%	t	%	t	%	t	%
Množství energeticky využitých komunálních odpadů	610 367	11,8	614 502	11,9	627 234	11,8	620 313	11,8	680 504	12,1	685 277	12,0	676 574	11,7	689 110	11,7
Množství materiálově využitých komunálních odpadů	1 576 519	30,4	1 561 729	30,2	1 849 864	34,7	1 877 447	35,6	2 136 237	38,1	2 135 660	37,5	2 230 391	38,6	2 408 484	41,0
Množství komunálních odpadů odstraněných skládkováním	2 785 555	53,6	2 698 737	52,2	2 569 965	48,3	2 498 736	47,4	2 522 799	45,0	2 583 390	45,4	2 658 338	46,0	2 696 303	45,9
Množství komunálních odpadů odstraněných spalováním	2 109	0,04	2 837	0,05	3 949	0,07	3 706	0,07	3 146	0,06	3 497	0,06	3 929	0,07	3 683	0,06

Data byla stanovena podle metodiky Matematické vyjádření výpočtu „soustavy indikátorů OH“ platné pro daný rok.

Zdroj: MŽP (ISOH), zpracovatelem dat je CENIA

https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2021/02/Statisticka_Rocenska_ZP_CR-2019.pdf

Skládkování komunálních odpadů
2012 - 2,8 mil. t/rok.
2019 – 2,7 mil. t/rok.

NOVÝ LEGISLATIVNÍ RÁMEC ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

NOVÝ LEGISLATIVNÍ RÁMEC SCHVÁLENÉ ZÁKONY

- **Zákon o odpadech – č. 541/2020 Sb.**
- **Zákon o výrobcích s ukončenou životností – č. 542/2020 Sb.**
- **Změnový zákon – č. 543/2020 Sb.**
- **Novela zákona o obalech – č. 545/2020 Sb.**
- **Účinnost od 1. 1. 2021**

NOVÝ LEGISLATIVNÍ RÁMEC

PRINCIPY

- **Zásadní podpora oběhového hospodářství, předcházení vzniku, recyklace, využití a třídění odpadů v České republice.**
- **Striktní legislativní omezení pro možnosti ukládat využitelné odpady na skládky v souladu s oběhovým hospodářstvím.**
- **Jasná implementace cílů (odpady, obaly, výrobky s ukončenou životností), které musí ČR splnit dle evropské legislativy.**
- **Posilování rozšířené odpovědnosti výrobců.**
- **Funkční ekonomické nástroje.**
- **Zohledňování dopadů výrobků a obalů na životní prostředí - ekomodulace.**
- **Implementace prověřených opatření na základě doporučení OECD a EK. Zohlednění zkušeností jiných zemí.**

NOVÝ LEGISLATIVNÍ RÁMEC **ZÁKON O ODPADECH – HLAVNÍ ASPEKTY:**

- **Navyšování cílů recyklace komunálních odpadů – 55%/2025; 60%/2030; 65%/2035.**
- **Zásadní redukce skládkování komunálních odpadů – 10%/2035.**
- **Zákaz skládkování využitelných a recyklovatelných odpadů od roku 2030. Zákon obsahuje i další omezení pro ukládání odpadů na skládky.**
- **Nastavení podílů jednotlivých způsobů nakládání s odpady – v roce 2035 65% recyklace/ 25% energetické využití/ 10% skládkování.**
- **Ekonomické nástroje - pozvolné zvyšování poplatku za ukládání využitelných odpadů na skládky – 1850 Kč/tuna v roce 2029.**
- **Třídící cíle pro obce a posilování primárního třídění složek komunálních odpadů. Povinné třídění textilu od 2025.**
-

NOVÝ LEGISLATIVNÍ RÁMEC ZÁKON O ODPADECH PROVÁDĚCÍ PŘEDPISY

Zákon o odpadech

- Vyhláška o Katalogu odpadů - č. 8/2021 Sb.
- Vyhláška o podrobnostech nakládání s odpady – č. 273/2021 Sb.

NOVÝ STRATEGICKÝ RÁMEC ODPADOVÉHO A OBĚHOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

NOVÝ STRATEGICKÝ RÁMEC ODPADOVÉHO A OBĚHOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

- Strategický rámec cirkulární ekonomiky ČR 2040 – Cirkulární Česko 2040
 - Široké pojetí cirkulární ekonomiky – 10 prioritních oblastí.
 - Zaměření se na fáze návrhu a výroby produktů.
 - Důraz na předcházení vzniku odpadů.
 - Inovace a digitalizace v celém výrobním řetězci a v nakládání s odpady.
 - Ekonomické nástroje preferující předcházení vzniku odpadu a recyklaci.
 - Využití druhotných surovin.
 - Příprava - spolupráce s OECD, EK, široká pracovní skupina, veřejná konzultace
- Harmonogram
 - *Veřejná konzultace – květen 2021.*
 - *Seminář k představení Strategického rámce – červen 2021.*
 - *Meziresortní připomínkové řízení – srpen/září 2021.*
 - *Vypořádání připomínek z MPŘ – říjen 2021.*
 - *Schválení vládou – prosinec 2021.*

NOVÝ STRATEGICKÝ RÁMEC CIRKULÁRNÍ ČESKO 2040 - PRIORITNÍ OBLASTI

Zdroj: Ministerstvo životního prostředí

NOVÝ STRATEGICKÝ RÁMEC ODPADOVÉHO A OBĚHOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

- Aktualizace Plánu odpadového hospodářství.
 - Národní Plán odpadového hospodářství (POH) představuje základní strategický dokument a vizi pro odpadové hospodářství do roku 2035.
 - Zohlednění nových povinných cílů z legislativy: odpady, obaly, výrobky s ukončenou životností.
 - Doplnění nových toků odpadů (potravinové odpady, jednorázové plasty).
 - *Vize: „Česká republika maximálně předchází vzniku odpadů a efektivně zhodnocuje potenciál produkovaných odpadů“.*

Harmonogram

- Proces SEA – závěr zjišťovacího řízení – 4. října 2021 (aktualizace nepodléhá celému procesu SEA).
 - Příprava novelizace nařízení vlády o POH – září 2021.
 - Meziresortní připomínkové řízení – rozesláno 29. 10. 2021.
 - Vypořádání MPŘ – prosinec 2021.
 - Předložení aktualizace POH ČR vládě – leden/únor 2022.
-

PODPORA NOVÉHO RÁMCE ODPADOVÉHO A OBĚHOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

PODPORA ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

- **Legislativní:**
 - Nová legislativa odpadů, výrobků s ukončenou životností a obalů.
 - Nová legislativa pro jednorázové plasty (v legislativním procesu).
- **Strategická:**
 - Příprava Strategického rámce oběhového hospodářství – Cirkulární Česko 2040.
 - Aktualizace Plánu odpadového hospodářství.
- **Dotační:**
 - **Operační program Životní prostředí (OPŽP) 2014 – 2020**
 - Cca 2900 projektů v odpadech za téměř 9 mld. Kč.
 - **Nový OPŽP 2021 – 2027 – spuštění 2022 - <https://www.opzp.cz/opzp-2021-2027/>.**
 - Schválen vládou 4. 10. 2021.
 - Na odpadové a oběhové hospodářství 7 mld. Kč.
 - Bonifikace žadatelů využívajících výrobky z recyklátů – podpora poptávky po recyklátech.
 - Kritéria pro zelené zadávání.

OPERAČNÍ PROGRAM ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (OPŽP 2021-2027) – V PŘÍPRAVĚ

Specifický cíl 1.5 – Podpora přechodu na oběhové hospodářství, účinně využívající zdroje

Podporované aktivity

SC 1.5 Podpora přechodu na oběhové hospodářství	Celková alokace 7,1 mld. Kč
Kompostéry pro předcházení vzniku komunálních odpadů	630 mil. Kč
RE-USE centra pro opětovné použití výrobků	350 mil. Kč
Infrastruktura potravinových bank	210 mil. Kč
Prevence vzniku odpadů z jednorázového nádobí nebo obalů	350 mil. Kč
Sběrné dvory a systémy odděleného sběru a svozu odpadů	1,6 mld. Kč
Třídící a dotřídňovací linky	500 mil. Kč
Úprava a zpracování kalů z ČOV	700 mil. Kč
Zařízení pro materiálové využití odpadů	980 mil. Kč
Zařízení pro energetické využití odpadů (zejména BPS)	1,2 mld. Kč
Zařízení pro chemickou recyklaci odpadů	250 mil. Kč
Zařízení pro sběr a nakládání s nebezpečnými odpady	350 mil. Kč

PODPORA ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

- **Dotační:**
 - Národní plán obnovy (komponenta Cirkulární ekonomika) – na oblast oběhového hospodářství přes 3 mld. Kč - <https://www.planobnovy.cz/>.
 - Operační program Spravedlivá transformace (uhelné regiony) - https://www.mzp.cz/cz/opst_2021_2027.
 - Modernizační fond (150 mld. Kč, oblast energetiky) – výzvy pro energetické využití odpadů již vyhlášeny - <https://www.sfzp.cz/dotace-a-pujcky/modernizacni-fond/vyzvy/detail-vyzvy/?id=14>.
- **Daňové úpravy:**
 - Snížení DPH na 10% na opravy kol, textilu a obuvi – od května 2020.
 - Snížení sazby DPH na 15% se od 1.1.2021 nově uplatňuje také na „Zpracování komunálního odpadu k dalšímu využití; druhotné suroviny“.
- **Zelené zadávání veřejných zakázek:**
 - Novela zákona o veřejných zakázkách – preference environmentálního zadávání.
 - Metodiky MPSV k zadávání odpovědných veřejných zakázek - <https://www.sovz.cz/>.
 - Metodiky MŽP pro odpovědné nakupování státní správy - https://www.mzp.cz/cz/setrna_verejna_sprava.

PODPORA ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

- **Ekomodulace**
 - Ekomodulace přispěje k omezení obtížně recyklovatelných obalů.
 - Výrobci obtížně recyklovatelných obalů budou již v roce 2021 hradit vyšší poplatky tak, aby se zaměřili na lepší recyklovatelnost obalových odpadů, tedy na ekodesign obalu.
 - Zvyšování podílu lépe recyklovatelných obalů.
 - Od 1. 7. se ekomodulace začala promítat do poplatků od výrobců plastových obalů.
- **Zlepšení účinnosti třídících linek**
 - Požadavek neukládat na skládky odpady vzniklé z třídění odděleně soustřeďovaných odpadů (směrnice o skládkách odpadů).
 - Vyhláška č. 273/2021 Sb. – stanovení podílu vytríděných složek, který může být uložen na skládku.
 - Navyšování finančních prostředků pro obce, třídící linky, recyklátory.
 - Motivace pro třídící linky ke zlepšování uplatnitelnosti vytríděných složek.
 - Metodika pro třídící linky ke zlepšení uplatnitelnosti vytríděných skupin plastů.
 - Podpora z OPŽP pro realizaci vysoce účinných třídících linek.

NOVÝ RÁMEC ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ PRVNÍ ZKUŠENOSTI

NOVÝ RÁMEC ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ PRVNÍ ZKUŠENOSTI

- **Přijetí legislativy se ukázalo jako zcela nezbytný krok pro řešení strukturálních potíží českého odpadového hospodářství – zejména vysokého podílu skládkování komunálních odpadů.**
- **Odklad nové legislativy by znamenal pouze odklad zahájení nutných změn.**
- **Nepřipravenost některých aktérů. V řadě případů spoléhání se na nepřijetí legislativy.**
- **Problematická praxe se musí přizpůsobit novému rámci.**
- **Pozitivní efekt ve vyvolání zvýšené aktivity a komunikace. Dochází k propojování sektorů, které doposud příliš nekomunikovaly.**
- **Hledání nových řešení, která doposud nebylo nutné hledat.**

DĚKUJI ZA POZORNOST.

Ing. Bc. Jan Maršák, Ph.D.
ředitel odboru
Odbor odpadů
Ministerstvo životního prostředí

jan.marsak@mzp.cz

https://www.mzp.cz/cz/odpadove_hospodarstvi

